

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Parempaa lukioarkea rakentamassa

Meneillään on LOPSin kehittelykausi.

Kuinka voisimme rakentaa vielä parempaa lukioarkea?

**Millaiset sosio-pedagogiset ratkaisut tukevat
hyvää oppimista?**

**Miten järjestää oppimisen tuki mielekkäästi kaikille parhaiten
soveltuvaksi?**

Petri Lehikoinen

Opetusneuvos, yksikön päällikkö

Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö -yksikkö

#LOPS2021

2027 – 2030

- Syventävä vaihe
- Hiotaan hyviä käytäntöjä ja nautitaan laadukkaasta lukiosta
- Lukiokoulutuksen laatustrategian tähtäin vuodessa 2030
- Taito- ja taideaineiden yo-kokeet, uudet lukiodiplomit ja englanninkielinen yo-tutkinto käyttöön

2024 – 2027

- Tuotekehittelyvaihe
- Uusien LOPS-perusteiden kaikki mahdollisuudet käyttöön
- Oppimisen tuen ja erityisopetuksen LOPS-päivitys
- Lukiokoulutuksen laatustrategian edistämistä
- Taito- ja taideaineiden yo-kokeiden ja uusien lukiodiplomien sekä englanninkielisen yo-tutkinnon kehitystyö

2021 – 2024

- Sisäänajovaihe
- Uudet rakenteet, uusien sisältöjen ja laaja-alaisen osaamisen sisäistäminen

Lukiokoulutuksen laatustrategian osa-alueet

- Vuoteen 2030 tähtäävässä strategiassa esitetyt laatutekijät:
 - 1) Laadukas oppiminen
 - 2) Hyvinvointi ja osallisuus
 - 3) Kehittyvä toimintakulttuuri
 - 4) Saavutettava lukiokoulutus

Laadukkaan ja onnellisen toimintakulttuurin edellytykset

- Kirjailija, psykiatri Ben Furman puhuu kolmesta onnellisen oppilaitoksen kukasta:

1) Yhteistyön kukka

- Ei kukoista itsestään, vaan sen hyväksi on tehtävä työtä ja järjestettävä mahdollisuuksia yhteistyöhön, osallisuuteen ja kohtaamisiin

2) Toiveikkuuden kukka

- Miten luomme toiveikkuutta itsellemme ja muille?
- Lukioiden rehtoreiden, opettajien ja kehittäjien keskeiseksi tehtäväksi noussut **luottamuksen rakentaminen tulevaisuuteen – toivon johtaminen**
- Ongelmien korostamisen sijaan meidän on ratkaisukeskeisesti tiedostettava vahvuudet ja pohdittava taitoja, joita on vielä kehitettävä

3) Luovuuden kukka

- Kekseliäisyys, kehittäminen ja jatkuva uuden ideointi

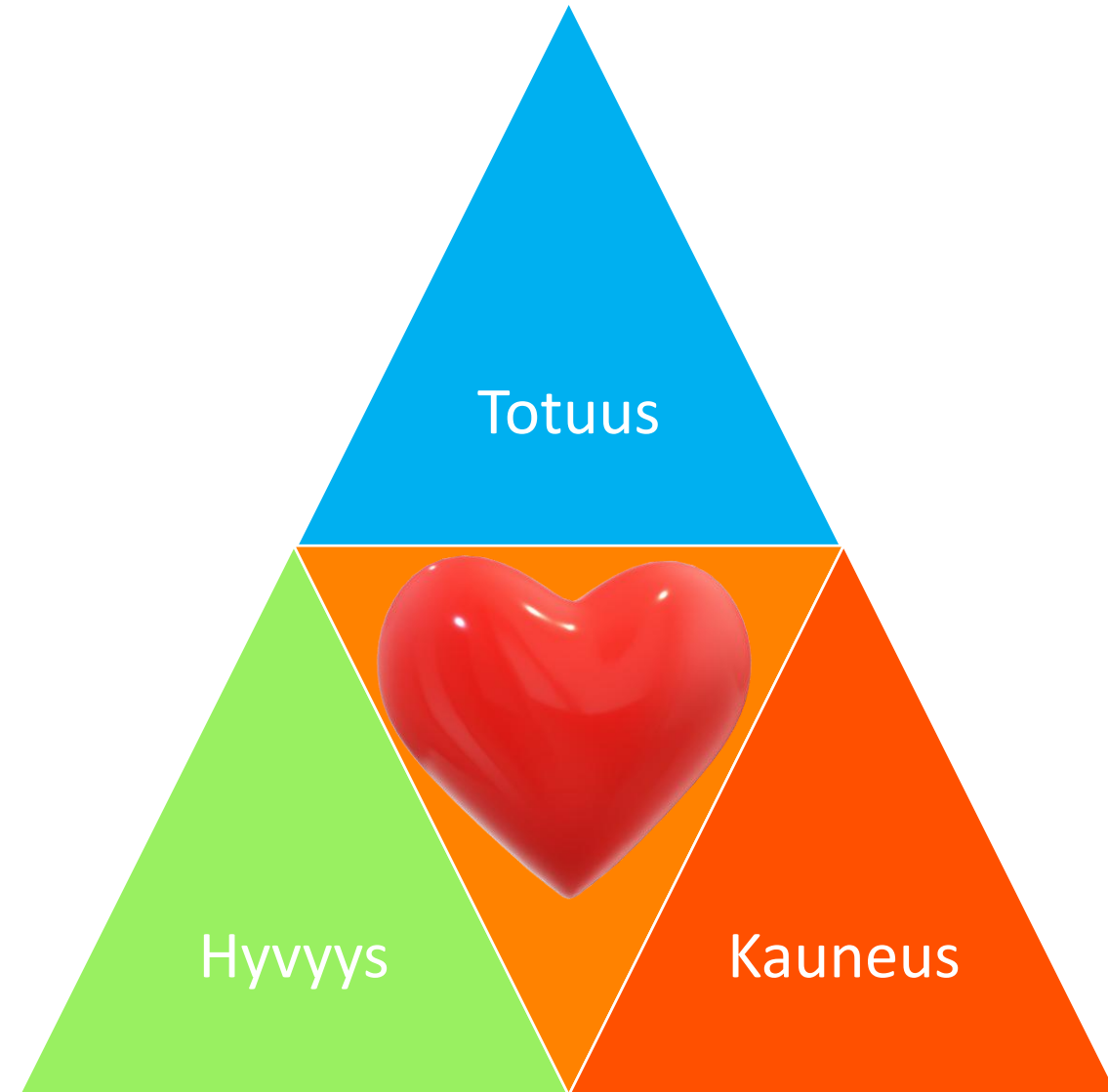
© PL

□ *Paremmän arjen rakentamiseksi meidän huolehdittava kukkien kukoistamisesta*

”Sivistys on taitoa käyttää tietoa hyvään.”

Professori Tuomas Heikkilä

- Sivistys voimavara, jota meistä jokaisen kannattaa vaalia ja vahvistaa ja josta hyötyy jokainen
- Lisääntyneen vastakkainasettelun maailmassa tarvitaan sivistystä ja sivistyneitä tekoja kenties enemmän kuin koskaan
- On ensiarvoisen tärkeää, että sivistyneisyys näkyy nimenomaan arkielämän tekoina ja hyveinä. Jokaisen päästävä kokemaan merkityksellisyyden ja kuulumisen tunteita ja rikastuttavia kohtaamisia.

Arkeamme ja tulevaisuuden kehittämistyötä haastavia muuttujia

Talouden haasteet, joita maailman kriisit vaikeuttavat

Väestönkehityksen haasteet

Yhteiskunnan eriarvoistumisen, yksinäisyyden, polarisoitumisen ja demokratian haasteet

Kestävän kehityksen haasteet

Kaikkialle sulautuneen teknologian haasteet. Tekoälyhypetys ja –ahdistus.

Elämäntavan muuttumisen haasteet

Ajankäytön haasteet

Hyvinvoinnin haasteet

Pessimismi valtaa alaa, tulevaisuusko on koetuksella. Silti Sitran tulevaisuusbarometri 2025 kertoo, että nuoret (15–24 -vuotiaat) uskovat muita ikäluokkia vahvemmin, että tulevaisuuteen voi vaikuttaa!

Yksinäisyyden vastavoima:

Yhteisöllisyyttä ja yhteyttä edistämässä

- Kuuluminen on ihmislaajille lajityypillinen ydintarve (Holt-Lundstad 2018; Vitikainen 2018)
- Ulossulkeminen murentaa hyvinvointia, oppimista, toimijuutta ja luottamusta (Williams 2009; Baymeister & Leary 1995, Li et al 2021)
- **Kestävä muutos nykytilanteeseen syntyy ennen kaikkea rakentamalla tilanteita ja valintaympäristöjä, joissa yhteiseen panostaminen on yksilölle järkevää ja tuottaa samalla yhteisesti hyvän lopputuloksen** (Salovuori & Junntila 2026, Miksi kadotimme yhteyden toisiin?)

Mitä tapahtuu, kun ihminen kokee yksinäisyyttä tai ostrakisimia eli ulossulkemista? (Niina Junntila)

- Refleksinä kipu ja tunne uhasta
 - ✓ yhteenkuuluvuudelle,
 - ✓ itsetunnolle,
 - ✓ kontrollille ja
 - ✓ merkityksellisyydelle
- Tunteina surullisuus, viha tai ahdistus
 - ✓ Vaihtoehtojen ja selviytymiskeinojen reflektointi ja olemassaolon validointi
 - Prososiaalisuus
 - Antisosiaalisuus
 - Vetäytyminen
- Tilanteen pitkittyessä
 - ✓ Eistäytyminen
 - ✓ Masentuminen
 - ✓ Keinottomuus
 - ✓ Toivottomuus
 - ✓ Merkityksettömyys
 - ✓ Riski radikalisoitumiseen ja ääritekoihin

Mekanismit kohti vastavuoroista ja rakentavaa yhteisöllisyyttä (Niina Junttila)

Otaniemen lukion presentaatio Opetushallituksessa 10.4.2026

- 1) Generatiivinen toimijuus: yhteistä hyvää luova ja tuottava toiminta
 - 2) Merkityksellisyystaidot:
 - Kykyä tunnistaa, mikä lisää kestävästi sekä toisten että omaa hyvinvointia ja elämän mielekkyyttä
 - Kykyä vahvistaa vastavuoroisia yhteyksiä, toimia tämän suuntaisesti sekä oppia kokemaan tämä toiminta sisäisesti palkitsevaksi
 - 3) Kokonaispalkitsevuus: sisältää kaiken sen, mitä ihminen pitää palkitsevana ja mikä motivoi häntä
- Ks. www.osallistujiensuomi.fi

HYVINVOINTITUTORIT ELI HYVÄRIT

Keitä me olemme?

- Hyvärit edistävät opiskelijoiden hyvinvointia eri osa-alueilla. Panostamme yhteisöllisyyteen, yhteishenkeen ja hyvinvoinnin teemoihin. Tavoittemme on, että lukiossamme on jokaisella hyvä olla.
- Tahdomme piristää, auttaa, tukea ja olla helposti lähestyttäviä.

Mitä “Hyvärit” tekevät Otaniemen lukiossa?

HYVINVOINTITUTORIT ELI HYVÄRIT

Mitä me teemme?

- Järjestämme lukiolla hyvinvointia tukevia asioita kuten:
 - Nalle Cafe
 - Perjantaipelit
 - Ulkopaikkakuntalaisten picnic elokuussa
 - Hyvinvointiviikon teemapäivät
 - Hyvinvointipäivä
 - Yhteisöllisiä teematemppauksia eri vuosikursseille
 - Jaamme vinkkejä hyvinvointiin

HYVINVOINTIVIIKKO

PUKEUTUMIS- PÄIVÄT

THISTAI
Dress as your sport

• pukeudu urheilullisesti, oman suosikkilajisi mukaan tai urheiluseurasi vaatteisiini

PERJANTAI
Juhlava asu

• Otsen päivän kunniaksi, juhlaavaa vaatetta päälle!

BÄNDIPÄIVÄ

-päivä!

15.12.2025

Pue päällesi suosikkibändisi tai -artistisi paita ja ihaille muiden upeita paitoja!

Kasvavien haasteiden edessä on entistä tärkeämpää panostaa parempaan arkeen

- ... ja pitää katse pallossa
- Tärkein henkilökohtainen kokemukseni tällä saralla on ollut perustaa lukioon **paremman arjen kehittämistiimi**
 - Hyvän oppimisen ja arjen tapahtumien, juhlien ja teemapäivien yhteensovittaminen
 - Tiedotus, Wilma-käytänteet, lukujärjestykset
 - ✓ Ennakointi kaiken A & O
 - Tärkeänä foorumina PuRo-tapaamiset
 - ✓ Ryhmänohjaajat ja luokkien puheenjohtajat
 - ✓ Ryhmän kuulumisten vaihto
 - ✓ Seuraavan päivän ro-tuokion suunnittelu ja vetäminen yhdessä kahdesti jaksossa

Paremman arjen tueksi esimerkki ”radikaalisti kukoistavasta” Siilinjärven lukiosta: Arvopohjaiset toimintaohjeet lukioyhteisölle

Kohtaava ja kunnioittava vuorovaikutus

- Kunnioitamme toisiamme, käyttäydymme asiallisesti ja otamme kaikki mukaan
- Kohtaamme toisemme yksilöinä ennakkoluulottomasti ja avoimin mielin

Vahvuuksien hyödyntäminen

- Arvostamme kaikkien yhteisömme jäsenten tekemää työtä
- Hyödynnämme toimivia työtapoja ja kokeilemme rohkeasti uusia

Osallisuus

- Osallistumme aktiivisesti koulun tapahtumiin ja yhteiseen toimintaan
- Käytämme sähköisiä laitteita niin, että ne eivät estä oppimista tai toisen ihmisen kohtaamista

Toimiva yhteistyö

- Pidämme yllä toimivaa keskusteluyhteyttä kaikkien kanssa ja otamme asiat rohkeasti puheeksi
- Toimimme esikuvana ja yhteistyössä peruskoulun kanssa.

Turvallinen ja viihtyisä koulu

- Pidämme yllä rentoa ja avointa ilmapiiriä, jossa jokaisen on turvallista olla oma itsensä, opiskella ja tehdä työtä
- Huolehdimme yhteisen opiskeluympäristömme viihtyvyydestä ja siisteydestä

Jos jotain halutaan saada aikaan, se jokin on vietävä rakenteisiin

Toimintaohjeiden käytännön toteuttaminen periodikohtaisten teemojen avulla Siilinjärvellä

Kohtaava ja kunnioittava vuorovaikutus

Vahvuuksien hyödyntäminen

Osallisuus

Toimiva yhteistyö

Turvallinen ja viihtyisä koulu

- Miten teema näkyy periodin aikana?
 - ✓ Periodin aloitus: infoa teeman toteutuksesta
 - ✓ Ryhmänohjaus x 2:
 - 1) opintojen seurantalomakkeen täyttäminen,
 - 2) perioditeeman käsittelyä
 - ✓ Opetuksen sisältö
 - ✓ Tapahtumien sisältö
 - ✓ ”Nopeet Jaffat”: kahvitteluhetki opiskelijoille kerran viikossa
 - ✓ Kaksi opettajien tiimiaikaa
 - ✓ Pedapaja eli sisäinen koulutus opettajille
 - ✓ Periodipalaveri: periodin arviointi ja seuraavan suunnitellu
 - ✓ Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä x 2

Sanoista tekoihin Siilinjärvellä

Opettajien lupauksia opiskelijoille

Tervehdin ja näen sinut

Lupaan yrittää olla
rohkeampi
kohtaamistilanteissa,
pistää syrjään omia
epävarmuuksiani

Kysyn mitä kuuluu

Lupaan pyytää anteeksi,
kun teen virheen

Kuuntelen hetken vaikka
olisi kuinka kiire

Kiinnitän huomiota, että
kukaan ei olisi yksin

Koetan sanoa nimesi
ainakin muutaman
kerran periodin aikana

Lykkään seuraavan
tunnin alkua, jos
nuorella on oikeasti
tärkeää asiaa

Oppimisen tuen rakenteet parempaa arkea edistämässä Siilinjärvellä

- Lukiseula ja –testi
- Matematiikan Origotesti
- Monipuolinen pedagogiikka
- RMP- ja RSMP-motivaatioprofiilien hyödyntäminen ohjauksessa, opetuksessa ja johtamisessa
- Opiskelutaitojen ja hyvinvoinnin opintojakso
- Jatkot-tukipaja: erkka + aineenope 2krt/vko
- ROOPE-palaveri: ro, opo ja erkka 1krt/periodi

Arjen parantamista tunti kerrallaan oppimisen tuen tuunauksilla – tukitarpeiden huomioon ottaminen opetuksessa hyödyttää kaikkia oppijoita

Mukaillen: Eemeli Alanne ja Miika Määttä, Tukea ja turvaa opintielle –hanke, Oulun kaupunki

1. Opintojakson kokonaisuuden, tavoitteiden ja tehtävien esittely ja niistä keskustelu
2. Oppitunneilla selkeä rakenne
3. Aikataulut, tauotus, yhteen asiaan keskittyminen kerrallaan
4. Vaihtelevat menetelmät, monikanavaisuus, visuaalisuus
5. Äänikirjojen ja –tiedostojen, median ja apuvälineiden hyödyntäminen
6. Selkeä kielen käyttö ja ohjeistus, käsitteiden avaaminen, ymmärryksen varmistus
7. Opiskelijan kannustaminen päiväkohtaisten suunnitelmien ja to do –listojen tekoon
8. Opiskelijan kannustaminen muistiinpanojen, kuvien ja kaavioiden hyödyntämiseen
9. Kannustava, turvallinen ja rauhallinen opiskeluilmapiiri ja –ympäristö
10. Jännittävien tilanteiden ennakointi ja niihin valmistautuminen hyvissä ajoin
11. Auttaminen realististen tavoitteiden asettamisessa ja niiden palastelussa
12. Kannustavan ja konkreettisen palautteen antaminen ja pientenkin onnistumisten noteeraaminen (ta da –listat)

Motto: Jokainen voi kokea päivittäisiä onnistumisia ja kasvaa potentiaaliinsa

Vaikuttavien kehittämistoimenpiteiden tarkistuslista

- Onko toimenpide
 - ✓ Tutkimus- ja tarveperustainen
 - ✓ Yhteiskehitetty, mukana opettajat ja opiskelijat
 - ✓ OPS:n tavoitteiden suunnassa
 - ✓ Kokonaisvaltainen
 - ✓ **Koulun/oppilaitoksen arjen perustyöhön kiinnittyvä (toistuva)**
 - ✓ Ryhmämuotoinen
 - ✓ Universaali
 - ✓ Yksilön osaamista ja ryhmän käytäntöjä kehittävä
 - ✓ Rakennettu, tuettu ja yhteisön resursseja hyödyntävä

Tarjolla tasokkaita oppimisen tuen tukimateriaaleja OPH:n webinaareista

- Tukiwebinaari V 29.1.2026
 - <https://tapahtumat.oph.fi/event/d4qpY/FI> (esim. Siilinjärven lukion materiaali kokonaisuudessaan)
- Tukiwebinaari IV 29.1.2026
 - <https://tapahtumat.oph.fi/event/aoGL6/FI>
- Tukiwebinaari III 4.6.2025
 - <https://tapahtumat.oph.fi/event/d4Eke/FI>

Tervetuloa jatkamaan lukiokoulutuksen kehittämistä yhteisille foorumeille!

- To 23.4. klo 13.00–15.30 Lukion oppimisen tuen uudistamisen webinaari VI
 - Ilmoittautuminen ja lisätiedot: [Lukiokoulutuksen oppimisen tuen uudistamisen webinaari VI](#)
- Lukiodiplomiwebinaarit 6.5. ja 7.5.
 - Ke 6.5. klo 14.30–16.00 webinaari uusien lukiodiplomien kehittämistyön etenemisestä (sanataide, tiede ja teknologia sekä yrittäjyys)
 - ✓ Ilmoittautuminen ja lisätiedot: [Uudet lukiodiplomit -webinaari](#)
 - To 7.5. klo 14.30–16.00 webinaari nykyisten lukiodiplomien päivittämisen etenemisestä (kotitalous, käsityö, media, tanssi, teatteri):
 - ✓ Ilmoittautuminen ja lisätiedot: [Miten nykyisten lukiodiplomien päivittäminen etenee? -webinaari](#)
 - ✓ Ks. uutinen: <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2026/uutta-tukimateriaalia-julkaistu-nykyisten-lukiodiplomien-jarjestamisen-tueksi-myos>
- Ke 13.5. klo 9.30–15.30 (aamukahvit 8.45) Lukioiden kehittämisverkoston kevätseminaari / 10-vuotisjuhlaseminaari Paasitornissa
 - Seminaari ilmainen, paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä
 - Ilmoittautuminen ja lisätiedot: [LUKE - Lukioiden kehittämisverkoston kevätseminaari 2026](#)

Pidetään hyvää huolta lukioistamme, lukiolaisistamme sekä itsestämme

- ...niin, että onnellisen oppilaitoksen kukat ja lähilukiot kukoistavat
 - Äiti Teresa: "ole uskollinen pienissä asioissa, koska niissä on voimasi"
 - ✓ Suuret teot koostuvat pienistä, rakkaudella tehdyistä teoista
 - Kiitos arvokkaasta työstäsi!
-
- petri.lehikoinen@oph.fi
www.oph.fi

© PL